

Између два броја

Март је почео новим пробагама у економији и финансијама. Све је извесније да је држава у дубокој кризи и да ће криза, нажалост, да потраје прилично дуго.

Иако су прошле године наши политичари врло оптимистички предвиђали да ће нас криза буквално заобити и предвиђали чак раст бруто друштвеног производа од неких три до три ипо одсто у овој години, последњи подаци показују да ће БДП забележити пад у овој години за два одсто, што значи да земља улази у рецесију.

Наравно, нисмо ми неки усамљени случај, јер је криза погодила цео свет, па су много јаче економије од наше ушле у рецесију. Миллиони људи су већ остали без посла, а тренд отпуштања се наставља.

После неоправдане еуфорије са краја прошле године у марту је обеледањен податак да се подавила рупа у буџету од неких 190 милијарди динара.

Почели су преговори са ММФ-ом око новог кредитног aranжмана, тешког око три милијарде евра, који ће служити за попуњавање девизних резерви.

У Министарству финансија је 25. марта одржан састанак на којем су учествовали представници синдиката друштвених делатности и министри др Диана Драгутиновић (финансије), др Жарко Обрадовић (просвета), др Томица Милосављевић (здравство), Милан Марковић (пожална самоуправа) и Небоиша Брадаћ (култура).

На том састанку нас је министарка финансија обавестила шта је све Влада планирала (читај прихватила услове ММФ-а) у наредном периоду да би у буџету попунила рупу дубоку око 100 милијарди динара.

Наравно, очекује нас револанс буџета већ у априлу. Из пакета мера које Влада предвиђа издвајамо само оне које најдиректније погађају просветне раднике:

1) замрзавање плата на садашњем нивоу, односно нема планираних повећања два (2) и шест(6) одсто;

Плата после „солидарног пореза“

Табелу и примере у овом тексту дајемо како би се видело како ће бити израчунаван „солидарни порез“ и колико ће нам бити мања плата после увођења овог пореза.

Уводимо следеће ознаке:

Б = бруто плата

Н = нето садашња плата

СП = солидарни порез

Н1 = нова нето плата

Уколико је позната нето плата, бруто се израчунава по формули:

Б = 1,4265 x Н – 1016,5

Или, ако је позната бруто плата, нето плата се израчунава по формули:

Н = 0,701 x Б + 712,6

На бруто плату до 12.000 динара уз пореску олакшицу од 5.938 динара плаћа се порез по стопи од 12 одсто што износи:

(12.000 – 5.938) x 0,12 = 727,44 динара

Ово за запослене у образовању плаћа послодавац, то јест држава.

На приманах већа од 12.000 динара бруто, „солидарни порез“ се плаћа по стопи од 6 одсто, по формули:

СП = (Б – 12000) x 0,06

Тако ће плата бити мања за СП – 727,44 Динара

2) увођење такзваног „солидарног пореза“ на све бруто плате веће од 12.000 динара по стопи од шест (6) одсто.

Овај порез би се по том сценарију примењивао од маја, важио би најмање 18 месеци и односио се на све запослене и пензионере;

3) забрана запошљавања нових радника у јавном сектору;

Од осталих мера које се помињу наводимо неке које ћеће много погодити просветне раднике, као што је већи порез на луксуз, накупле аутомобиле, јахте, авионе, веће станове и слично.

Држава ће завући руку у цеп јавних предузећа узимajući 100 одсто њихових дивиденди, држава ће, наравно, штеделти и на себи, јер неће куповати нове аутомобиле, биће мање службених путевања, мање дневнице, рачуни за мобилне телефоне и слично.

Међутим, највећи терет ове буџетске провајити поднеће осиромашени наред који, ионако, једва преживљава, док ће се они који су се обогатили на рачун тог народа остати и даље заштићени, као и највећи део живе економије.

На другој половини ове стране дајемо табелу и нечии обрачуна такзваног „солидарног пореза“, ако све ово буде усвојено и ступи на снагу.

Синдикат образовања Србије, иако уважава тешку ситуацију у држави, сматра да су ове мере могле да буду и другачије и терет кризе је могао да се правичније расподели на оне који су стварно богати, а не плаћивји ништа држави.

Услуг, да напоменуемо да ће држава кроз „солидарни порез“ у овој години од образовања добити само око 1,5 милијарди динара за осам месеци, што се без већих проблема може уштедети рашконализацијом броја запослених у просвети.

А шта у свему томе ради Савез саосталних синдиката? По оној чувеној „вего гори, а баба се чења“, располава по ко зна који пут о начрпу новог Статута, којим би да централизује власт над гранским синдикатима, изјашњава

се проште синдикатних продавница за осиромашња са подвођењем на, она времена“ неће помоћи да оваква Савез буде у савезништу са својим члановима.

И држава уводи „солидарност“ у јавни живот у виду пореза на готово све грађане са приходам, а шта би са солидарношћу као основним принципом синдикатног функционисања – да ли је Савез тражио солидарност са својим осиромашеним члановима? Без таквог захтева сигурно неће испуити њихова очекивања, а неће бити ни уважен партинер у било каквом солидарном дијалогу, ако га опште буде.

У овом броју пишемо о нашим синдикалним активностима, међународној сарадњи и другим занимљивим темама.

БРАНИСЛАВ ПЛAVОВИЋ

Одржана прва

овогодишња седница

Прва седница Републичког одбора Синдиката образовања Србије у 2009. години одржана је 13. марта у Београду. Седници је присуствовало 32 члана Одбора, а на дневном реду је било усвајање финансијског извештаја Републичког одбора за 2008. годину и финансијског извештаја Фонда солидарности за 2008. годину, затим усвајање финансијског плана за 2009. годину, План активности Републичког одбора за 2009. годину, па Извештај о раду Синдиката образовања Србије између две седнице. Извештај о прикупљеним подацима о броју запослених и броју чланова синдикалних организација, те и извештаји градских, окружних и покрајинских одбора о раду у 2008. години.

Пре седнице Републичког одбора одржана је и седница Надзорног одбора СОС, на којој су разматрани финансијски извештаји из 2008. и план за 2009. годину. У раду Надзорног одбора су учествовали Јадранка Рајић, Ђурђица Црвенко, Даница Димитров и Жика Јанчић. Пети члан Одбора Милоје Вељковић био је оправдано одсутан. Надзорни одбор је прегледао Извештај о пословању Републичког одбора и Фонда солидарности у прошлој години и констатовао да је пословање било у складу са планираним; да је још недољовљан број установа укључен у Фонд солидарности и да су уplate нередовне, па да, с тим у вези, Фонд има ограничене могућности. Надзорни одбор је у Извештају предложио Републичком одбору да усвоји извештаје за 2008. годину и план за 2009. годину.

Седница Републичког одбора је почела одвајањем поште премијнулом колеги Властимиру Прли, члану нашег Градског одбора и професору Електротехничке школе. После усвајања Дневног реда колегијална Ђурђица Црвенко је прочитала извештај Надзорног одбора, после чега су чланови Одбора једногласно усвојили финансијске извештаје за 2008. годину и финансијски план за 2009. годину. Председник РОС Бранислав Павловић је представио план активности Синдиката образовања Србије за ову годину, који је у писменој форми подлеђен члановима Одбора. Колега Тошић, из Студентског центра у Новом Саду, назначио је да активности на новом колективном

уговору за студентски стандард морају почети на време, бар пола године раније. Он је подсетио на искуство са кашњењем колективних уговора за основне и средње школе, домова ученика и за високо образовање. За те уговоре било је потребно око девет месеци, од момента подношења првог предлога ресорним министарствима у јуну, па до њиховог ступања на снагу. Потпредседник СОС мр Јова Гаврић је предложио да следећа седница Републичког одбора буде одржана 30. маја у Суботици, за када су заказани спортски сусрети просветних радника Војводине.

У дискусији су потенцирани задаци за ову годину, међу којима је најважнији да се чланство што боље улозна са новим одредбама колективних уговора и правима која из њега проистичу, кроз организовање семинара и састанака на свим нивоима. Предлог активности СОС са допунама је усвојен.

У периоду између две седнице главна борба је вођена за заклањивање колективних уговора и потписивање Протокола о повећањима цене рада за ову годину. После вишемесечних преговора, договора, усаглашавања и претњи, колективни уговори су потписани 30. јануара и објављени 13. фебруара у “Службеном гласнику” број 12 и коначно ступили на снагу 21. фебруара 2009. године.

У наставку седнице поднесен је извештај о броју школа које су доставиле податке сходно допису број 18 од 2. фебруара ове године. До улака овог броја “Синдикалног пера” у припрему за штампу електронским и класичним путем достављени су дописи из више од 60 одсто наших школа. Договорено је да се одмах по убацивању података у компјутер утврди које школе ће тражити још нису доставиле, те и да им буде упућен допис да Републички одбор упути допис директорима школа које не упућају синдикалну чланарину преко Трезора, већ из синдикалне организације, чиме би им било предложено да је редовна уплата чланарине њихова обавеза, као и за све облике организовања које предвиђају документи Синдиката.

МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ

Ожвирни план активности СОС

Основни правци деловања СОС у 2009. години су:

1) Активности на презентацији посебних колективних уговора за основне и средње школе, долове ученика и за високо образовање, који су ступили на снагу 21. фебруара ове године. Те активности би требало да буду реализоване кроз састанке и семинаре на нивоу општина, округа и градова. У набројано још спада почеве так рада на Посебном колективном уговору за студентски стандард, који иступи почетком 2010. године.

2) Активно учешће у изради закона који се односе на област образовања, што укључује измене и допуне Закона о основама система образовања и васпитања, Закона о предшколском васпитању, Закона о ученичком и студентском стандарду, Закона о убеницима ...

3) Активности на изради посебног колективног уговора за запослене у предшколским установама и уједначавању коефицијената у овој делатности. Да би се тај циљ остварио потребне су измене у области законодавства.

4) Траћење реализације потписаног Протокола о повећањима цене рада за 2009. годину;

5) Јачање организационе структуре СОС и гранског принципа организовања синдиката;

6) Наставак едукације чланства кроз организовање семинара, како за председнике синдикалних организација, тако и за чланове органа СОС (за чланове одбора делатности, општинских, градских и покрајинских одбора);

7) Редовне активности на информисању чланства кроз издавање листа “Синдикално перо”, ажурирање веб сајта, одржавање редовних конференција за новинаре, активности на регистрацији наших синдикалних организација...

Из пера уредника

Из рада Републичког одбора...

Без података нема увећања плате

Уз прошли (февруарски) број "Синдикалног пера" нашим установа је достављен допис у којем су затражени подаци о укупном броју запослених у установи, о броју наших чланова, као и подаци о председнику синдикалне организације (име и презиме, адреса, контакт телефони, електронска адреса). До овог тренутка, на нашу адресу су стигли подаци из више од 65 одсто наших школа.

Уз списак школа које нису доставиле податке и упитник, који треба поштом, подсећамо да је само то пут ка увећаној заради по Члану 55. ПКУ.

Упитник треба послати на адресу: Дечанска 14/6, 11000 Београд, Синдикат образовања Србије – или на мејл адресе: **obrazovanje@sindikats**; **miroslav.kampereic@sindikats**.

СПИСАК ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА КОЈЕ НИСУ ДОСТАВИЛЕ ПОДАТКЕ

ВОЈВОДИНА

- ОШ ЖАРКО ЗРЕЊАНИН - КАЧАРЕВО
- ОШ ЖАРКО ЗРЕЊАНИН- МАГЛИЋ
- ОШ ЖАРКО ЗРЕЊАНИН - НОВИ САД
- ОШ ШАНДОР ПЕТЕФИ - БЕЧЕЈ
- ОШ ЂОРЂЕ ЈОВАНОВИЋ - НОВО МИГЛШЕВО
- ОШ ЂУРА ЈАКШИЋ - ЧУРУГ

- ОШ ЧЕХ КАРОЉ - АДА
- ОШ 1. ОКТОБАР - БАШАИД
- ОШ 15. ОКТОБАР - ПИВНИЦЕ
- ОШ 20. ОКТОБАР - СИВАЦ
- ОШ 23. ОКТОБАР - СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ
- ОШ 4. ОКТОБАР - ГЛОГОШ

- ОШ 4. ОКТОБАР - ВОЛВОДА СТЕПА
- ОШ БОРИСАВ ПЕТРОВ-БАЈАЦ - ПАНЧЕВО
- ОШ БОСА МИЛЊЕВИЋ - НОВИ ЖЕДНИК
- ОШ БОСУТСКИ ОДРЕД - МОРОВИЋ
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - ШИД
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - ОЛАЦИ
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - СТАДАР
- ОШ БРАТСТВО-ЈЕДИНСТВО - АЛИБУНАР
- ОШ ДАНИЛО ЗЕЛЕНОВИЋ - СИРИГ
- ОШ ДОЖА БЕРЂ - ГУНАРОШ

- ОШ ДОСИТЕЉ ОБРАДОВИЋ - БОЧАР
- ОШ ДУШАН ЈЕРКОВИЋ - Б. КАРЛОВЦИ
- ОШ ИВАН ГОРАН КОВАЧИЋ - СУБОТИЦА
- ОШ ИВАН МИЉУГИНОВИЋ - СУБОТИЦА
- ОШ ИВО ЛОДА РИБАР - ПЛАВНА
- ОШ Ј. Ј. ЗМАЈ - ХАЛДУЧИЦА
- ОШ ЈАН ЧАДАК - БАЧКИ ПЕТРОВАЦ
- ОШ ЈАН КОЛАР - СЕЛЕНЧА
- ОШ ЈОЖЕФ АТИЛА - БОГОЈЕВО
- ОШ ЈОСИФ МАРИНКОВИЋ - НОВИ БЕЧЕЈ
- ОШ ЈОВАН ГРЧИЋ МИЛЕНКО - БЕОЧИН
- ОШ ЈОВАН ПОПОВИЋ - ЧОКА
- ОШ ЈОЗЕФ АТИЛА - КУЛУСИНА
- ОШ КОРИОЛАН ДОВАН - КУЛТИЉ
- ОШ КОСТА СТАМЕНКОВИЋ - СРП МИЛЕТИЋ

- ОШ ЛУКРЕЦИЈА АНКУЛИЋ - САМОШ
- ОШ МАТИЈА ГУБЕЦ - ТАВАНКУТ
- ОШ МИХАИЛ САДОВАНУ - ГРЕБЕНАЦ
- ОШ МИЛИЦА СТОЈАДИНОВИЋ - ВРДНИК
- ОШ МИРОСЛАВ АНТИЋ - ОУАЦИ
- ОШ МЛАДОСТ - ПРИГРЕВИЦА
- ОШ МОРА КАРОЉ - САЈАН
- ОШ НЕСТОР ЖУЧНИ - ДАЛИЋ
- ОШ ПЕТАР КОЧИЋ - РИБИЦА
- ОШ ПЕТАР КОЧИЋ - ТЕМЕРИН
- ОШ ПЕТАР П. ЊЕГОШ - ВРБАС
- ОШ ПЕТЕФИ ШАНДОР - БЕЧЕЈ
- ОШ ПЕТРО КУЗМАК - РУСКИ КРСТУР
- ОШ РАТКО КЉОВИЋ - РАТКОВО
- ОШ СЕВЕР ЂУРКИЋ - БЕЧЕЈ

СРБИЈА

- ОШ ЖИВКО ЉУЛИЋ - НОВА ВАРОШ
- ОШ ЂУРА ЈАКШИЋ - ПАРАЋИН
- ОШ 10. ОКТОБАР - ПРИЛЕТОРЂЕ
- ОШ 13. ОКТОБАР - ТУПРИЛА
- ОШ 15. НОВЕМБАР - ПРЕШЕВО
- ОШ 29. НОВЕМБАР - ПУЧАНЕ
- ОШ 9. МАЈ - РЕЂАН
- ОШ АБДУЛАХ КРАШНИЦА - МИРАТОВАЦ
- ОШ АЛА СИНАДИНОВИЋ - ПРЕДЕЛАНЕ
- ОШ АЛЕКСА ШАНТИЋ - ЦРКВИНЕ
- ОШ АЛИ БЕКТАШИ - БУДАНОВАЦ

- ОШ АНТА БОГИЋЕВИЋ - ЛОЗНИЦА
- ОШ БОЈИДАР СТОЈАНОВИЋ - МЕДВЕЂА
- ОШ БОРА СТАНКОВИЋ - КЛЕНИКЕ
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - БРЕСТОВАЦ
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - ПУГАВИЦА
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - СМЕДЕРЕВО
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - ВИТКОВАЦ
- ОШ БРАНКО РАДИЧЕВИЋ - ВЛАДИЧИН ХАН
- ОШ ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ - ЗАЛЕЧАР
- ОШ ДИМИТРИЈЕ ДАВИЛОВИЋ - СМЕДЕРЕВО
- ОШ ДИМИТРИЈЕ ТУЛОВИЋ - ЧАЈЕТНА
- ОШ ДИМИТРИЈЕ ТУЛОВИЋ - ЈАВУЧЕ
- ОШ ДОБРИВОЈЕ ЧКОЊЕВИЋ - НОВА ВАРОШ
- ОШ ДОБРИВОЈЕ РАДОСАВЉЕВИЋ - ЗАЛЕЧАР
- ОШ ДОСИТЕЉ ОБРАДОВИЋ - КЛУПЦИ
- ОШ ДОСИТЕЉ ОБРАДОВИЋ - ВОЛУЈАЦ
- ОШ ДОСИТЕЉ ОБРАДОВИЋ - ВРАНОВО
- ОШ ДРАГИ МАКИЋ - БОШЊАНЕ
- ОШ ДРАГОМИР ТРАКОВИЋ - ЖБЕВАЦ
- ОШ ДРАГОСЛАВ ЦЕКИЋ - ЈАСИКА
- ОШ ДУШАН ГАВРИЛОВИЋ - БАЧИНА
- ОШ ДУШАН ЈЕРКОВИЋ - УЖИЦЕ
- ОШ ДУБРАВА - КЊАЖЕВАЦ
- ОШ ФИЛИП ФИЛИПОВИЋ - ЧАЧАК
- ОШ ГОЛКО ДРУГЛОВИЋ - НОВА ВАРОШ
- ОШ ГОРАН ОСТОЈИЋ - ЈАГОДИНА
- ОШ ХЕРОД МИРКО ТОМИЋ - ДОЊИ КРЧИН
- ОШ ХЕРОД РОСА ТРИФУНОВИЋ - АЛЕКСАНДРОВАЦ

- ОШ ИВО АНДРИЋ - ПРАЊАНИ
- ОШ ЈАНКО ВЕСЕЛИНОВИЋ - ШАБАЦ
- ОШ ЈОШАНИЧКА БАЂА - ЈОШАНИЧКА БАЂА
- ОШ ЈОСИФ КОСТИЋ - ЛЕСКОВАЦ
- ОШ ЈОВАН ЦВИЛИЋ - ШАБАЦ
- ОШ ЈОВАН ЦВИЛИЋ - ЛОЗНИЦА
- ОШ ЈОВАН ПОПОВИЋ - ТУТИН
- ОШ КОСТА НОВАКОВИЋ РУ - ЧАЧАК
- ОШ КРАЉ АЛЕКСАНДАР I - ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
- ОШ ЉУТЦЕ НИКОЛИЋ - АЛЕКСИНАЦ
- ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ - НОВИ ПАЗАР
- ОШ МИЂЕНИ - МУХОВАЦ
- ОШ МИЛОСАВ СТИКОВИЋ - ПРИЛЕТОРЂЕ
- ОШ МИРКО ТОМИЋ - СТАМАЉ
- ОШ МИТИЋ ИГУМАНОВИЋ - КОСЈЕРИЋ
- ОШ МЛАДОСТ - ПИРОТ
- ОШ МОШЕ ПИЈАДЕ - ЖАГУБИЦА
- ОШ НАДА МАТИЋ - УЖИЦЕ
- ОШ НИКОЛИЈЕ СТОЈАНОВИЋ - ПРОКУПЉЕ
- ОШ НИКОЛА СКОБАЉИЋ - ВЕЛИКО ТРЊАНЕ
- ОШ НИКОЛАЈ ВЕЛИМИРОВИЋ - ШАБАЦ
- ОШ ПАРТИЗАНСКИ БОРАЦ - ДРУГОВАЦ
- ОШ ПАРТИЗАНСКИ ДОМ - ДОЊИ БУЧУМЕТ
- ОШ РАШКА - РАШКА
- ОШ РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ - БОШЊАЦЕ
- ОШ РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ - МАНГОЛОВЦЕ
- ОШ РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ - ВРАЂЕ
- ОШ РАДОВАН КОВАЧЕВИЋ - ЛЕЦЕ
- ОШ РАДАК ПАВИЋЕВИЋ - БАЈНА БАШТА
- ОШ РАЈКО МИХАИЛОВИЋ - БАЊАНИ
- ОШ РАТКО МИТРОВИЋ - ЧАЧАК
- ОШ СЕЛЕ ЈОВАНОВИЋ - ШАБАЦ
- ОШ СИЛАРИНСКА БАЂА - СИЛАРИНСКА БАЂА
- ОШ СЛОБОДАН ЈОВИЋ - ВОЛУЈА

- ОШ Б. ПАЛКОВЉЕВИЋ ГИНКИ - БАТАЈНИЦА
- ОШ БРАЋА ЈЕРКОВИЋ - БЕОГРАД
- ОШ БРАНИСЛАВ НУШИЋ - БЕОГРАД
- ОШ ФИЛИП ВИШЊИЋ - БЕОГРАД
- ОШ Ј. Ј. ЗМАЈ - ОБРЕНОВАЦ
- ОШ КАРАЂОРЂЕ - ОСТРУЖНИЦА - БЕОГРАД
- ОШ КРАЉ ПЕТАР II КАРАЉ - БЕОГРАД
- ОШ С СТЕФАН ДЕЧАНСКИ - БЕОГРАД
- ОШ ДРУГА ЕКОНОМСКА - БЕОГРАД
- ОШ ГРАФИЧКА МИЛИЋ РАКИЋ - Н. БЕОГРАД
- ОШ IX ГИМНАЗИЈА М. ПЕТРОВИЋ - Н. БЕОГРАД
- ОШ МЕДИЦИНСКА ШКОЛА - БЕОГРАД
- ОШ НХ Љубомир ЈВКОВИЋ - БАРАЈЕВО
- ОШ ПОЉОПРИВРЕДНО-ХЕМ. - ОБРЕНОВАЦ
- ОШ САОБРАЋАНО-ТЕХНИЧКА ШКОЛА - ЗЕМУН

- ОШ СЛОБОДАН СЕКУЛИЋ - УЖИЦЕ
- ОШ СТАРИ ГРАД - УЖИЦЕ
- ОШ СТЕВАН ЈАКОВЉЕВИЋ - ПАРАЋИН
- ОШ СТОЈАН ЉУБИЋ - БОЈНИК
- ОШ СВЕТИ САВА - ЧИТЛУК
- ОШ СВЕТИ САВА - БАЈИНА БАШТА
- ОШ СВЕТИ САВА - ГЛОЖАН, ВЛАСОТИНЦЕ
- ОШ СВЕТИ САВА - СУБОТИНАЦ - АЛЕКСИНАЦ
- ОШ ТАНАСКО РАЈИЋ - ЧАЧАК
- ОШ ТРАКО СТАМЕНКОВИЋ - ЛЕСКОВАЦ
- ОШ ВЕЛИЗАР СТАНКОВИЋ - ВЕЛИКИ ШИЊЕГОВАЦ

- ОШ ВЕЉКО ДУГОШЕВИЋ - ТУРИЛА
- ОШ ВЛАДИМИР БУКИЛИЋ - ТУЛАРЕ
- ОШ ВОЛВОДА СТЕПА - ЛИПОЛИСТ
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - ЧАЧАК
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - БЛАЖЕВО
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - КРАЂЕВО
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - ЛОЗНИЦА
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - ПИРОТ
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - ПРЕШЕВО
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - СМЕД.ПАЛАНКА
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - СУРДУЛИЦА
- ОШ ВУК КАРАЦИЋ - ВИТКОШЕВАЦ
- ОШМ - УБ
- ОШМ СТЕВИСЛАВ БИНИЧКИ - ЛЕСКОВАЦ
- ОШМ СТЕВАН МОКРАЉАЦ - НЕГОТИН
- ОШМ СТЕВАН МОКРАЉАЦ - ЗАЛЕЧАР
- ОШС СВЕТИ САВА - ШАБАЦ
- ОШ ЖИКИЈА ДАМЊАНОВИЋ - СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА
- ОШ ДРВНО-ПРЕГРАЂИВАЧКА ШКОЛА - ГРЕДЕНИЦА
- ОШ ЕКОНОМСКА ШКОЛА - ПИРОТ
- ОШ ЕКОНОМСКА ШКОЛА - УЖИЦЕ
- ОШ ЕКОНОМСКО ТРГОВИНСКА - ЈАГОДИНА
- ОШ ГИМНАЗИЈА - ДИМИТРОВГРАД
- ОШ ГИМНАЗИЈА - НЕГОТИН
- ОШ ГИМНАЗИЈА - НОВИ ПАЗАР
- ОШ ГИМНАЗИЈА - ПИРОТ
- ОШ ГИМНАЗИЈА - ПРЕШЕВО
- ОШ ГИМНАЗИЈА - ПРОКУПЉЕ
- ОШ ГИМНАЗИЈА - СМЕДЕРЕВО
- ОШ ГИМНАЗИЈА - УЖИЦЕ
- ОШ ГИМНАЗИЈА БРАНИСЛАВ ПЕТРОВИЋЕВИЋ-УБ
- ОШ ГИМНАЗИЈА С. ЈАКОВЉЕВИЋ - ВЛАСОТИНЦЕ
- ОШ ГИМНАЗИЈА ВУК КАРАЦИЋ - ЉУБОВИЈА
- ОШ ГРАЂЕВИНСКА ТЕХНОЛОШКА - ПИРОТ
- ОШ ХЕМИЈСКА-ТЕХНОЛОШКА - ЛЕСКОВАЦ
- ОШ МАШИНСКА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКА - БУЈАНОВАЦ
- ОШ МЕДИЦИНСКА ШКОЛА - ЧАЧАК
- ОШ МЕДИЦИНСКА ШКОЛА - УЖИЦЕ
- ОШ МЕДИЦИНСКА МИКА МИТРОВИЋ - ШАБАЦ
- ОШ ПОЉОПРИВРЕДНА ШКОЛА - ПРОКУПЉЕ
- ОШ ПОЉОПРИВРЕДНА ШКОЛА - ВРАЂЕ
- ОШ ПОСАСВОКОТАМЊАВСКА - ВЛАДИМИРЦИ
- ОШ СВЕТОЗАР КРСТИЋ - ВУЧЈЕ
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - БОЈНИК
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - ПИРОТ
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - ПОЖЕГА
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - СВРЂИП
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - УБ
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - ЗАЛЕЧАР
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - ВРАЂЕ
- ОШ ТЕХНИЧКА ШКОЛА - ВРАЂЕ
- ОШ ТЕХНИЧКА ПУКА СТАСОЈЕВИЋ - ЉИП
- ОШ ТЕХНИЧКА НИКОЛА ТЕСЛА - КОСТОЛАЦ
- ОШ ТЕХНИЧКА РАДОЈЕ МАРИЋ - УЖИЦЕ
- ОШ ТРГОВИНСКО-УГОСТИТЕЉСКА ШКОЛА - ЛЕСКОВАЦ
- ОШ УГОСТИТЕЉСКО-ТУРИСТИЧКА ШКОЛА - НИШ
- ОШ ВЕЉКО ВЛАХОВИЋ - КОЦЕЉЕВА

Подсетник за синдикалне функционере

О обавезама послодавца

Питање: Да ли је послодавац у обавези да обезбеди услове за рад синдиката?

Одговор: Чланом 210. Закона о раду прописана је обавеза послодавца да синдикату обезбеди техничко-просторне услове и приступ подацима неопходним за обављање синдикалних активности, и то: одвојену просторију за рад синдиката и одговарајући простор за одржавање синдикалних састанака; право на коришћење телефона, средстава и опреме; слободу поделе синдикалних саопштења, извештаја на огласним таблама синдиката; за редовне синдикалне активности, а у време штрајка и на другим местима по одлуци синдиката.

Питање: Да ли је послодавац у обавези да од зараде за посленог обучавања синдикалну чланарину?

Одговор: Законом и посебним колективним уговором је

Допис директорима школа

На седници Републичког одбора договорено је да се директорима школа које уплаћују синдикалну чланарину са синдикалне организације, а не преко Трезора, упути допис, да је њихова обавеза да обезбеде да се синдикална чланарина редовно уплаћује приликом исплате зарада, у сразмерама и на рачуне одговарајућег нивоа организовања у складу са документима Синдиката.

Поштовани директоре,

Синдикат образовања Србије и друга два репрезентативна синдиката из образовања су 30. јануара 2009. године, потписали Посебни колективни уговор за основне и средње школе и докове ученика, који је објављен 13. аступило на снагу 21. фебруара ове године.

У члану 55. ПКУ је утврђено да је послодавац дужан да председнику синдикалне организације установе, која припада синдикалу потписнику овог уговора, у коју је учлањено више

предвиђена само обавеза послодавца да обрачунава и уплаћује чланарину на рачуне синдиката, уз обрачуна и исплату плата.

У складу са чланом 123. Закона о раду послодавац може повлачно потраживати према запосленом наплатити обучавањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог. Такође, у складу са чланом 51. Посебног колективног уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима

ученика директор је дужан да члану синдиката без накнаде, посредством служби установе: одбије износ синдикалне чланарине и уплати је на одговарајући рачун синдикалне организације, као и на рачуне виших органа синдиката којем члан припада сходно статуту синдиката; уплаћује на рачун фондова које синдикат оснива (штрајкачки фонд, фонд солидарности и сл.).

Из ових одредаби произилази да обрачуначка служба школе није дужна да сем чланарине чланова синдиката обавља и друге обавезе на захтев синдиката, као што је вођење пословних књига и припрема завршни рачун за синдикате који су основани у школи.

Ј. ЈЕРКОВИЋ

од 50% запослених, за обављање његове функције исплаћује увећану месечну плату у висини од 12%.

Председник синдикалне организације установе, која припада синдикалу, потписнику овог уговора, у коју је учлањено мање од 50% запослених, има право на сразмерно увећану месечну плату до 12%.

Пролећура за остваривање овог права је следећа:

- председник синдикалне организације се писменим путем обраћа директору установе са захтевом да му се увећа зарада за 12% (или сразмерно до 12%),
- директор уколико су испуњени услови, издаје решење председнику синдиката,
- директор доставља решење начелнику школске управе и филијали трезора.

Ова средства се уплаћују из буџета Републике преко Трезора.

Поред тога, обавеза директора (Закон о раду, члан 207. став 2) је и да преко својих слу-

Потрошачка корпа све скупља

Најновији статистички показатељи о основним параметрима живота у Србији првих месеци ове године су узнемирујући. Цене на мало су у фебруару, у односу на предходни месец порасле за 2,3 одсто. За оба месеца укупно 5,4%). Индустриска производња је у јануару ове године у односу на јануар 2008. опала за 17,1 одсто.

Просечна плата у јануару 2009. исплаћивана је у нето износу 28.877 динара, а просечна месечна потрошња по домаћинству у последњем кварталу 2008. године била је 43.295 динара.

Просечна корпа

За четворчлану породицу предвиђен је 91 артикал: прекарбени производи и пиће, средства за хигијену, одевни предмети, антибиотици, обућарске услуге, оправка електричних апарата, градски превоз, комуналне услуге, рачуни за струју, телефон, новине (само десет дана месечно). Од хране ту су два килограма пасуља, 10 кг јабучка, 11 л јогурта, три кг пилетине, 2,5 кг јунетине и 3,2 кг свињског меса, а између осталих и четири литра минералне воде, две пасте за зубе и три килограма детерџента за рубље.

Плате у јануару су ниже и због тога што су у израчунавање просека укључени и предзетници, чије плате су мање и оне су смањиле просек за осам одсто.

Дакле, расту цене, расте незапосленост, пада производња, вредност динара, а и просечне плате.

Кака је куповна моћ становништва са таквим платама?

Министарство трговине и услуга, на бази статистичких показатеља, прати промене просечне и минималне потрошачке корпе, па

свако на основу сопствених прихода може да оцени којој од њих ће се прикљонити.

У јануару 2009. године просечна потрошачка корпа вредела је 34.895 динара, а минимална 21.997 динара. Вредност просечне потрошачке корпе је у односу на предходни месец повећана за 1.302 динара (3,87%), а минималне за 698 динара (3,27%).

Просечна зарада у јануару 28.877 динара је у односу на предходни месец номинално мања за 25,24 одсто, а реално за 24,65 одсто. Јануарска плата ове године је номинално већа за 2,29 одсто у односу на јануар 2008. године, а реално за 2,08 одсто.

За сваког потрошача је једино важан одговор на питање, може ли плата покрити потрошњу корпу? Одговор је – просечна плата не може да покрије просечну потрошњу корпу, јер је за то потребна 1,21 нето плата. Минималну потрошачку корпу може да покрије 0,76 просечне плате, па тако још нешто и остале.

Готово петина раста потрошачких цена односи се на повећање цена хране и безалкохолних пића, а на њихов износ је утицала цена нафитних деривата, бар је тако саопштило Министарство трговине.

На пораст трошкова живота највише су утицале повећане цене стамбено – комуналних услуга у домаћинствима. ПТТ услуга и градског превоза (трошкови централног грејања повећани су за 24,2 одсто у просеку).

Најпросечнију зарadu у јануару 2009. године статистика је регистровала у Зрењанину (39.036 динара), Београду (36.681 динар), Панчеву (33.515 динара) и Новом Саду (33.258 динара).

Исподпросечне зараде исплаћене су у Суботици, Крагујевцу, Ужичу, Сремској Митровици, Шапцу, Смедереву, Нишу, Зечењу, Лековцу и Ваљеву. Најнижа јануарска зарада регистрована је у Ваљеву и износила је 20.350 динара, што је 52,13 одсто највише зараде исплаћене у Зрењанину.

Посматрано по делатностима, највећа зарада регистрована је у производњи дувачких производа (74.723 динара), финансијском посредовању, организацијама на бази учлањења и у ваздушном сао-

браћају. Најнижа зарада регистрована је у производњи текстилних пределива и тканина (12.025 динара), производњи радио, ТВ и комуникационе опреме, преради производа од дрвета и плуте и производњи коже и обуће.

Само у Зрењанину, Београду, Панчеву и Новом Саду просечна зарада покрила је просечну потрошачку корпу, док су се сви остали морали задовољити минималном потрошачком корпом.

Просек нето плата у образовању исплаћених у јануару ове године био је 35.275 динара, што значи – дозвољно за јануарску просечну потрошачку корпу.

Б. В.

А шта има у минималној?

Минимална корпа састоји се од 55 артикала. Четири килограма пилетине, 2 кг свињског меса, 0,8 кг јунећег и 2,2 кг јунеће цигернице, али зато има више кромптира и црног лука. Дакле, готово вегетаријанска корпа, само 2 кг детерџента, а нема новина ни антибиотика, одевних предмета, ни чоколаде, нити цигарета... Када се погледа структура из ових „корпице“, велико је питање чега би њени корисници могли још да се одрекну, ако се и од њих очекује штедња!

Из правног угла

Наша стварност

Доживотно учење – рецепт за бољу будућност

У Београду је 17. марта, у организацији Министарства просвете и Друштва за образовање одраслих, одржана конференција „Образовање одраслих - шанса за друштво - економски развој Србије“. Организацију скупа су помогли Европска фондација за обуку и Европска асоцијација за образовање одраслих

После дуго времена образовању одраслих се наизагд поспешије пажња у нашем друштву и дефинишу се смернице и обавезе разноврсних чинилаца у његовом развоју и реализацији. На скупу је представљен Акциони план развоја образовања одраслих, који је усвојила Влада и Национални извештај о стању образовања одраслих у Србији, који ће бити представљен на светском скупу София VI, који ће маја ове године бити одржан у Бразилу.

Уводно излагање је дао министар просвете др Жарко Обрадовић и истакао да је Стратегија развоја образовања одраслих усвојена крајем 2006. године, а да се тек сада доносе Акциони план за њено спровођење. То је одраз неадекватног друштвеног односа према образовању одраслих, репривативног финансирања и недовољне законске регулативе. У наредном периоду ће се, како је рекао, ова област законски регулисати, а потребна је и институционална повезаност, национални оквир квалификација и агенција која ће се бавити питањима стручног образовања и образовања одраслих.

Испред Министарства науке и технолошког развоја скупу се обратило државни секретар проф. др Милош Недељковић, а испред Министарства еконо-

номије и регионалног развоја проф. др Милош Недељковић, који је истакао да је међу незапосленима 80 одсто са квалификацијом, а 20 одсто без икаквих квалификација. Затим да је 69 одсто незапослених је са средњом стручном спремом. Подаци говоре да мање образовани дуже чекају на посао, па су акционим планом започињавање за 2009. годину предвиђене мере за укључивање лица без занимања, неписмених, без основне школе и других категорија теже запошљивих група незапослених.

Фокус на образовање
Проф др Снежана Медић, шеф Катедре за андрагогију Филозофског факултета у Београду, истагла је у излагању значај образовања одраслих за реализацију социјално – економских циљева нашег друштва и европских интеграција. Поред снаге коју образовање одраслих може дати остваривању тих циљева, оно може да допринесе и квалитетнијем животу људи. У синтагми „друштво које учи“ садржана је философија доживотног образовања, која у практичном смислу треба да омогући дневно ажурну радну снагу и ажурне програме образовања.

По показатељима образовања одраслих у Србији, саопштеним на скупу у Будимпешти, подвучено је већ добро знано да је партиципација одраслих у образовању ниска, да су школски програми ригидни, да је финансирање парцијално, програми фрагментарни, да је систем квалификација непроходан, истраживање спорадично, да је одговорност недовољна, а позиција државе се своди само на улогу Министарства просвете.

Препреке развоју образовања одраслих су и у погрешном разумевању да је реч само о општењавању. Писменост данас подразумева и животне вештине и кључне компетенције. Препрека је и што стручне квалификације не доводе до економског раста, значај не одговарају потребима привреде.

Концепт доживотног учења (чији је образовање одраслих само део) заснован је на ставу UNESCO-а из 1997. да је то формално и свако друго учење којим појединца унапређује своје способности, знања и квалитетности, знања и друштвене потребе (тиме је обухваћено формално, неформално, информално и спонтано учење и самообразовање).

Подаци о недовољној и недовољној образованости становништва (три милиона са основном школом и без ње, 448.000 незапослених без квалификација и 493.000 са средњим и вишим образовање, резултати PISA тестирања који показују да је половина тести-

раних без функционалне писмености – све то показује да знање без употребне вредности није у функцији економско – социјалног развоја.

Тренинзи и разни видови обуке не решавају проблем, него је потребно подићи све капцитете.

Подаци о броју младих неписмених, узраста 15 - 29 година, а њих је по последњим подацима 72.831, разлог су за ефикаснију активност. Ако та активност остане само на садашњим школама за основно образовање одраслих, биће потребно наредних 25 година да се они описмене!

Врата за будућност

Решење проф. Медић види у реформи образовања која би омогућила отварање врата ове тема школовања за формирање нових кадрова за будућност.

ФУНКЦИОНАЛНО НЕПИСМЕНИ

Структура функционално неписмених по проф. др Снежани Медић:

- Сиромашни, незапослени
- Здравствено запустели
- Еколошки бахати
- Социјално искључени и исфрустрирани
- Културно депривирани
- Национално острашћени
- Етнички и расно нетолерантни неписмени
- Политички неписмени
- Родно нееманциповани
- Родитељски некомпетентни

Образовна структура у Србији

У Србији постоји потрепна представа о повољној образовној структури становништва, која је последица веровања да је социјализам стварао добре претпоставке за образовање целокупног становништва. Тачно је да је период социјализма остварио огроман резултат на поправљању образовне структуре (готово неписменог предратног становништва, али данашња ситуација ни изабла не одговара потребима друштва које се налази у транзиционим процесу“, наводи се, између осталог, у Националном извештају о развоју и стању образовања и учења одраслих.

Становништво старо 15 и више година према школској спреми, по пописима 1991. и 2002.

	1991.		2002.	
	Н	%	Н	%
Укупно пописано	7.007.422	100	6.321.231	100
Без школске спреме	666.819	9,5	357.522	5,6
1-3 разреда основне школе	205.744	2,9	126.127	2,0
4-7 разреда основне школе	1.439.087	20,5	896.847	14,2
Основно образовање	1.752.672	25,0	1.509.462	23,9
Средње образовање	2.255.782	32,2	2.596.348	41,1
Више образовање	267.226	3,8	285.056	4,5
Високо образовање	354.610	5,5	411.944	6,5
Непознато	65.482	0,9	137.895	2,2

Жене су мање образоване од мушкарца и више их је међу необразованим делом становништва. Процена сиромашних и релативни ризик сиромаштва већи је код оних са незавршеном и завршеном основном школом него код оних са вишим нивоима образовања.

Решење је и да постојећи број наставника образује већи број људи на новим програмима, а не да се затварају школе и смањује број наставника.

Проф. Катарина Поповић је навела податке о образовању одраслих у Србији и земљама околенима – у Србији око 1,5% становништва учествује у образовању, а у Словенији 15%.

Проф. Миомир Дестотовић је указао на досадашње активности у реформи и стратегији

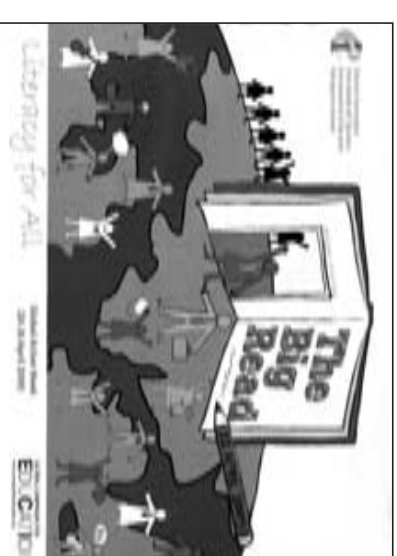
Недеља глобалне акције

Писменост младих и одраслих и доживотно учење“ је тема седме по реду Недеље глобалне акције, која се 20-26. априла широм света организује у оквиру борбе за остваривање циљева из Дакара „Образовања за све“.

Разлог за то је оцена да је писменост кључна у борби за смањење сиромаштва, а да је писменост младих и одраслих највише занемарен циљ међу шест главних тачака које су готово све земље света усвојиле у Дакару.

Широм света данас милиони људи не знају да читају и пишу. Међу њима је 75 милиона деце која не иду у школу и 776 милиона одраслих неписмених, од којих су две трећине жене. Без одговарајућих вештина писмености људима је веома тешко да одрже себе и своје породице ван сиромаштва. За излазак из сиромаштва фундаментални кораци су обезбеђивање приступа програмима општењавања одраслима, а деци приступ школама.

Зато је Недеља глобалне акције, која се годинама одржава последње недеље априла, ове године посвећена писмености. Учешће синдика-

та образовања широм света ће показати снагу колективне акције на решавању питања неписмености младих и одраслих. „Велико читање“ је компилација кратких прича о томе како образована мења свет. Слоган под којим ће се одвијати националне активности за време Недеље глобалне акције је: „Отворите књиге, отворите врата!“

Б. В.

Конференција о образовању одраслих (1)

Конференција о образовању одраслих (1)

Пред министарски састанак о „Болоњи“

У Бриселу је средњом фебруара одржана седница Комитета за високо образовање Интернационале образовања (ИО), у чијем је раду, као представник ССС учествовао др Дејан Милковић, члан Одбора за високо образовање.

Обиман дневни ред, о којем се расправљало, односио се на сумирање резултата, активности и кампање које су у области високог образовања вођене прошле године, али је акценат био на дефинисању платформе за настул представника ИО на предстојећем министарском састанку крајем априла у белгијском граду Лувену.

Оно што наше учеснике у свим тим активностима охрабрује је још незванична информација да је Србија у оцени резултата у реформским активностима у примени Болоњског процеса добила оцјену 3,86. С обзиром на тежину задатака који су код нас реализовани (акредитација високих струковних школа, акредитација факултета, студийских програма итд), оценом су сви задовољни. Поред тога, и они који припремају извештаје су објективније и детаљније него досад вредновали позитивне резултате у реформи.

Предлог текста министарске декларације је достављен на расправу свим учесницима у Болоњском процесу, ИО, која има статус званичног учесника, припремила је коментар на предлогу текста. Преставници синдиката образовања на европском нивоу ће се залагати да се у Декларацији јасније нагласи примарна одговорност државе у финансирању

високог образовања, против увођења школарина за високо образовање, као и да се јасније истакне да високо образовање спада у јавни домен и не сме да се препусти хировима тржишта. То се односи на високо образовање и истраживање на универзитетима.

ИО сматра да су академске спободе наставника, истраживача, другог академског особља и студената кључне у заштити критичког мишљења, интелектуалног развоја као основе унапређења наставница и новог знања. Заштита академских слобода је обавеза Европе, као и одбрана од утицаја комерцијалних или политичких интереса на наставу и истраживање. Управљање институцијама треба да се задржи на досадашњој доброј пракси, по којој и наставници и студенти учествују у управљању. То је кључни принцип Болоњског процеса и треба да буде део буџет Европског простора високог образовања. Представници ИО ће се, такође, залагати да из Предлога декларације изостане закључак да су потребни нови инструменти којима би се систем високог образовања учинио транспарентнијим, јер то отвара пут ка европском систему рангирања, чему се синдикати снажно противе.

У Предлогу декларације се говори о Болоњском процесу у новој декади – до 2020. године и циљевима, чијој ће се реализацији посветити 46 земаља потписница Болоњске декларације. Европски простор високог образовања са досад постигнутим резултатима већ је постао глобално значајан. У наредној декади ће се због делатних регионалних процеса, који су утицали на развој високог образовања, појачати истраживања, које су блиско повезане са могућностима запошљавања. Репорима наставних програма ће се базирати на дефинисању исхода учења за сваки циљ, кључних квалификација. Мобилност студената и наставника ће јачати интернационализацију европског простора високог образовања. Од 2010. па надаље, Болоњским процесом ће заједнички управљати земља која председава ЕУ и једна земља ван ЕУ.

На седници Комитета за високо образовање се расправљало и о утицају финансијске кризе на високо образовање, процесима приватизације и комерцијализације у овој области, као и иницијативама синдиката образовања у одбрани права на јавно финансирање високог образовања. Такође, било је речи и о иницијативама ОЕСД у изради инструмената за оцену исхода учења у високим образованим АНЕЛО (који би били пандан међународном оцњеницању постигнућа средњошколца PISA).

Сумирани су резултати кампање за мобилност студената и наставника „Let's Go!“. У кампању су се укључили академици широм Европе и њени резултати треба да олакшају и унапреде мобилност и студената и наставника. У оквиру кампање припремљен је „Барометар мобилности“ са подацима за сваку земљу. Подаци за Србију не постоје, пошто код нас ниједна институција или тело не води овакве податке.

РСЦ

Шведски Национални извештај

Средњом октобра 2008. у парламентарном извештају је наведено да је за истраживање издвојено 500 милиона евра више него досад, чиме ће Шведска већ средином 2009. достигли циљ од један (1) одсто јавног инвестирања у истраживање и оцњено је да је то одржив износ. Синдикати су критиковали одлику владе о специјалном финансирању 24 одабране стратешке области, јер сматрају да избор тих области не треба да ради политичари, већ истраживачки савети. Такође, они критикују и критеријуме за издвајање додатних средстава на бази нових принципа за финансирање истраживања заснованих на квалитету, који мере цитирашолу и екстерним финансирањем. Синдикати, такође, критикују што истраживање о ученој није међу стра-

мографске ситуације више инститирати на доживотном ученом и јачању социјалне димензије високог образовања, које су блиско повезане са могућностима запошљавања. Репорима наставних програма ће се базирати на дефинисању исхода учења за сваки циљ, кључних квалификација. Мобилност студената и наставника ће јачати интернационализацију европског простора високог образовања. Од 2010. па надаље, Болоњским процесом ће заједнички управљати земља која председава ЕУ и једна земља ван ЕУ.

У Шведској предстоји расправа о пролегу модела, којим би се институције високог образовања учиниле што аутономијим и независним од државе, па би имале статус по специјалном јавном за-

Континуирани професионални развој

Постоји сагласност око тога да почетно образовање наставника не може да им обезбеди сво знање и вештине потребне да се носе са разноврсним задацима у свом будућем професионалном животу. Сасвим је јасно да постоји наставник значи постепен процес, што значи да се образовање наставника мора посматрати као процес дугорочне каријере у контексту доживотног учења.

Перспектива доживотног учења

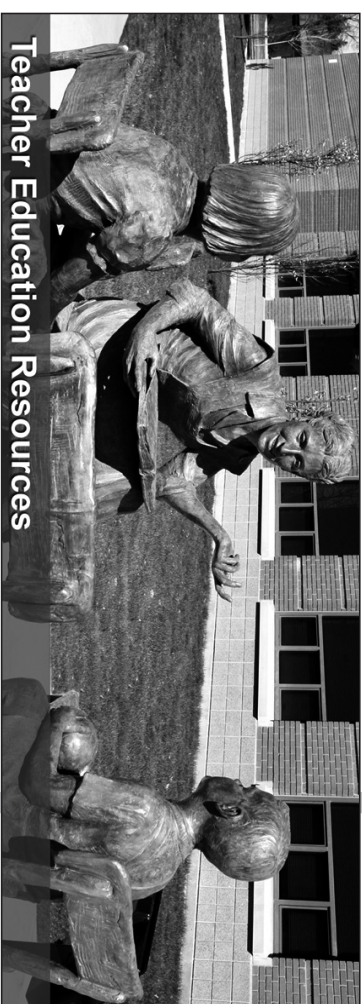
Професионални развој наставника неопходан је због природне друштва које се брзо мења, а и због нових очекивања и изазова постављених наставницима.

Токм каријере наставника се сучавају са захтевима да континуирано освежавају знање и вештине због нових програма, промена у карактеристикама и потребама учења деце или нових истраживања о учењу и настави. Зато је наставницима потребно одговарајуће усавршавање у току рада, које им омогућава да наставе конструирати рад на основу свог почетног образовања.

У перспективи доживотног учења, наставничку професију треба посматрати као континуум са већ укљученим почетним образовањем, фазом увођења у професију и континуираним професионалним развојем у којем ће свака фаза морати да узима у обзир оне друге. Концепт континуираног професионалног развоја, не мора се односити само на значај доживотног учења, већ и на кохерентност између почетног образовања и стручног усавршавања. Зато је неопходно снажно партнерство између институција образовања наставника, синдиката образовања и радног места.

Тешко до иновације

Млада професионални развој данас више привлачи пажњу, он се често посматра фрагментарно и ограничено. Учесће наставника у професионалном развоју различито је од земље до земље, као и унутар појединих земаља. У великим земљама нема минимума захтева које наставници треба да испуне у професионалном развоју. У земљама које су установиле минимум захтева, они се односе, углавном, на пет дана годишње. Резултати PISA истраживања из 2000. године показују да је просечно око 40 одсто наставника учествовало у

Teacher Education Resources

Програма професионалног развоја у протекла три месеца. Генерално, већина земаља има тешкоће у иновирању вештина наставника, мада постоје подаци да је учешће наставника у професионалном развоју и знатно веће од захтеваног минимума. Тешкоће у оценама и анализама проистичу и из тога што професионални развој обухвата широку лепену активности, које се могу дефинисати као формално, неформално и информално усавршавање.

Готово половина синдиката образовања у Европи оцњенује недовољвајућим условне континуираног професионалног развоја. Континуирани професионални развој је интегрални део услова запошљавања у само пола организација, а у 35 одсто само у извесној мери. Додела награда у вези са професионалним развојем постоји само у 27 одсто наводи да су награде део колективних уговора. Најтипичнији облик награде је повећање плате или могућност напредовања у каријери. Готово три четвртине организација су развиле стратегију континуираног професионалног развоја, што значи да је то појединачно право високо на лествици приоритета.

Незадовољство понуђеним

У којој мери је професионални развој релевантан за појединца и школу, веома је важно питање. Пола организација је изјавило да су незадовољни квалитетом, квантитетом и темата понуђеним у програмима усавршавања и обуком после дипломирања. Ипак, најважније је да ли постоји могућност за усавршавања и обуку.

Истраживање, које реализује ОЕСД – TALIS, прошириће сазнања о професионалном развоју наставника у будућности. То је прво међународно истраживање о окружењу

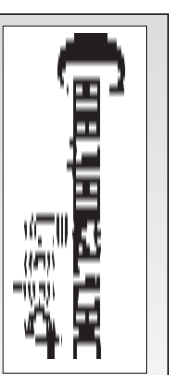
за учење и радне услове наставника у школама. У извештају се наводе ниво и облици професионалног развоја наставника и њихов утицај, подршка који наставници добијају за свој професионални развој, њихове потребе за професионалним развојем и њихова оцена активности.

Синдикати образовања сматрају да сви наставници, укључујући њихове професоре и менторе, морају да имају гарантован континуиран професионални развој, који треба да буде интегрисан системски у наставничку професију. То је и право и обавеза сваког појединца и треба да буде резултат личне мотивације, као и спољашњих захтева. Институције за образовање наставника имају обавезу да обезбеде курсеве и обуку после дипломирања, који ће бити релевантни и високог квалитета. Професионални развој мора да буде де флексибилан и треба да омогући све облике и обрасе развоја – од активности за све наставнике, индивидуализоване обуке и одсуства. Послодавци треба да створе услове у којима ће у конкултацијама са наставницима добро планирати политику професионалног развоја, као интегралног дела наставничке каријере, која почиње са фазом увођења.

Треба да постоји узajамно разумевање између наставника, њихових послодавца и државних представника да се олакша доживотно учење и професионални развој наставника. Наставници морају преузети значај добијања нових знања и ангажовања на области професионалних знања. Власт треба да припреми националну стратегију којом ће се окупирати професионални развој у пракси, а не само у теорији. Када то постане обавезно, влада за њега треба да обезбеди и финансијска средства.

Наставља се!
Превод: **Б. ВИШНИЋ**

Образовање наставника у Европи (наставак 12)

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум: БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)3253-229 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail:obrazovanje@sindikat.rs ● Тираж: 4000 ● Припрема: Димитрије Павловић ● Штампа: СИГНЕТА - БГД

СЦР - каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије Београд - Синдикално перо ISSN 1451-7574 COBISS.SR-ID 120073740

Комитет ИО за високо образовање